

No: 61

APRIL 1953

Redactie: Dr.E.J.van Kampen, Grote Rozenstraat 88, tel: 23429

NIEUWE LEDEN: De Heer J.B.v.Borssum Waalkes- Nassaulaan 44a
De Heer B.E.Kampen - Bilderdijkstraat 16

WINTERWEDSTRIJD

Het gehele programma van 30 April a.s. wordt i.v.m. het feit, dat het op genoemde datum Koninginnedag is, verschoven naar Donderdag 7 Mei !!

STAUNTON II, één der 52 Nederlandse "HOOFDKLASSE"-teams

Na enkele keren de verrichtingen van Staunton I in de "hoofdklasse" uitvoerig te hebben belicht, wil ik thans aan de prestaties van "Het Tweede" enige aandacht wijden.

Het is drie jaren geleden, dat aan de K.N.S.B.-competitie een tweede klasse werd toegevoegd, waarin ook Staunton II een plaatsje kreeg en het stemt tot voldoening, dat onze ploeg- zij het vaak met kunst- en vliegwerk- zich tot dusver in K.N.S.B.-verband heeft weten te handhaven. Het met 2 teams in deze competitie vertegenwoordigd zijn is nog steeds een feit om trots op te zijn, ook al verkeren A.S.C., D.D., Bindhoven, H.Chr.S.V., Kralingen en Philidor momenteel in dezelfde positie. Deze clubs hebben echter een ledenaantal, dat Staunton op geen stukken na bezit. Eveneens zeer grote clubs als V.A.S., Max Euwe, en Bussum- om maar enkele te noemen- hebben dit nooit kunnen presteren, resp. niet kunnen volhouden.

Het seizoen 1950/51 was voor Staunton II nog tamelijk zorgenvrij. Wij bezetten in de eindstand de 3e plaats met 3 overwinningen, 1 gelijk spel en 2 nederlagen, ofschoon de bordpunten ($27\frac{1}{2}$ voor en $32\frac{1}{2}$ tegen) weinig indrukwekkend waren. De grote 8-2 nederlaag dat jaar tegen Unitas heeft deze vooral gedrukt. Slechts met de grootste krachtsinspanning gelukte het in 1951/52 het hoofd boven water te houden. Men zal zich nog de historische wedstrijd tegen Pallas in het Tehuis herinneren, die een glorieuze $6\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$ zege opleverde en het verblijf in 2-A continueerde. Resultaat: voorlaatste plaats met 2 gewonnen en 4 verloren ontmoetingen, aantal bordpunten slechts 25.

Ook de juist beëindigde competitie is niet gemakkelijk geweest. De vijfde plaats, maar met slechts 1 wedstrijdpoint en $\frac{1}{2}$ bordpunt meer dan het onderaan eindigende Almelo! Twee overwinningen, één gelijk spel en drie nederlagen. De bordpunten ($28\frac{1}{2}$) vallen echter niet tegen. De belangrijkste gebeurtenis was de overwinning op Unitas (de eerste sinds 1946!), hetzelfde Unitas dat er later nog in zou slagen het kampioenschap van deze afdeling te behalen.

Hoewel het misschien wat ondankbaar is tegenover de spelers van Staunton II, die het team op zo keurige wijze in de veilige haven hebben gebracht en nu van een welverdiende "Hoofdklasse-rust" genieten, wil ik er nu reeds op wijzen, dat de degradatie-gevaaren voor Staunton II in het eerstvolgende seizoen waarschijnlijk nog groter worden. In de eerste plaats is het niet zeker dat het team niet enkele aderlatingen zal ondergaan, in de tweede plaats zijn Unitas en Almelo- juist de clubs; op welke wij dit jaar onze overwinningen boekten- dan verdwenen. Vrij zeker zal Apeldoorn één der vacante plaatsen innemen en deze ploeg is pertinent sterker dan Unitas. Een zo volledig mogelijke opkomst zal dus meer dan ooit noodzakelijk zijn.

Het aantal keren dat Staunton II de afgelopen jaren volledig is uitgekomen is inderdaad- zoals uit onderstaand staatje blijkt- wel zeer gering geweest.

Seizoen	Aantal wedstr.	Volle- dig	Aantal inv.	Door inv. gescoord	Gesc. % door inv.	Gesc. % door ov. spelers
1950/51	6	0x	22	12½	56,8	39,5
1951/52	6	1x	16	7½	46,9	39,8
1952/53	6	1x	12	2½	20,8	54,2
totaal	18	2x	50	22½	45,-	45,-
	=====	=====	=====	=====	=====	=====

In mijn beschouwing over Staunton I is vermeld, dat in 37 wedstrijden 53 invallers moesten worden opgesteld, wat ik toen nogal veel vond. Het blijkt dat St. II wat dat betreft er nog heel wat slechter aan toe is. Het is evenwel niet helemaal billijk beide teams met elkaar te vergelijken, aangezien St. II een groot deel van zijn wedstrijden op Zaterdagmiddag moet spelen, wat diverse spelers niet altijd schikt. St. I kent deze moeilijkheid niet. Dat het aantal uitvallers niettemin te hoog is, zal ieder wel met mij eens zijn. Men stare zich verder niet blind op het hoge winstpercentage dat in beide eerstgenoemde seizoenen door de invallers werd gescoord. Men mag hieruit niet concluderen, dat het spelen met reserves die seizoenen geen verzwakking heeft betekend. Elke speler die verstek laat gaan verzwakt het team, alleen al vanwege het feit, dat in de meeste gevallen andere spelers een bord hoger moesten spelen.

Ook voor Staunton II geldt, dat de plaats waar wordt gespeeld van invloed is op het aantal uitvallers. In de 10 in Groningen gespeelde wedstrijden moesten 19 invallers worden opgesteld (19% per wedstrijd), in de 8 elders (Deventer, Sneek, Zutphen en Zwolle) gespeelde 31 (39% per wedstrijd). De vorige keer wees ik op het merkwaardige verschijnsel, dat het aantal uitvallers bij Staunton I in de 2e helft der competitie steeds aanmerkelijk meer bedraagt dan in het 1e gedeelte; over zes seizoenen beschouwd waren deze cijfers resp. 34 en 19. Gaat men hetzelfde na voor Staunton II dan ziet men een frappante overeenkomst in de verhouding:

Seizoen	Aantal invallers	1e helft	2e helft
1950/51	22	8	14
1951/52	16	6	10
1952/53	12	3	9
totaal	50	17	33
	====	====	====

Interessant zijn ook de resultaten van de verschillende onderdelen van de ploeg in de afgelopen jaren:

SCORE IN PROCENTEN

Seizoen	Kop (borden 1, 2 en 3)	Middenmoot (borden 4,5,6 en 7)	Staart (borden 8,9 en 10)
1950/51	38,9	47,9	50,-
1951/52	38,9	47,9	36,1
1952/53	66,7	47,9	27,8
	<u>48,1</u> =====	<u>47,9</u> =====	<u>38,-</u> =====

Typisch is het resultaat van de middenborden, die elk seizoen 11½ punt uit 24 partijen scoorden. De kopgroep heeft het laatste seizoen zeer productief gespeeld. Hoewel meerdere spelers in 1952/53 opvallende prestaties hebben geleverd, wil ik toch even speciaal wijzen op het schitterende resultaat van Offerhaus, die het gemiddeld aan het 3e bord spelend bestond alle zes voor Staunton II te spelen partijen te winnen!

De individuele verrichtingen van de spelers van Staunton II over deze 3 jaren zijn in onderstaande lijst opgenomen:

Bord	Speler	Gesp.	(Wit)	Gew.	Rem.	Vrl.	Pnt.	%
1,4	Bartstra	11	(4)	4	3	4	5½	50,-
1,8	Mensch	6	(3)	4	0	2	4	66,7
2,9	Flentge	8	(7)	3	3	2	4½	56,2
3,0	Pluim	4	(4)	0	2	2	1	25,-
3,5	Kloek	11	(3)	2	4	5	4	36,4
3,6	Kuiper	11	(5)	6	2	3	7	63,6
3,7	Hayer	11	(5)	2	2	7	3	27,3
3,9	Klouwen	7	(3)	2	2	3	3	42,8
4,5	Offerhaus	11	(6)	8	0	3	8	72,7
5,4	v. Kampen	15	(7)	3	7	5	6½	43,3
6,5	Koopman	10	(2)	5	1	4	5½	55,-
6,6	Boelens	10	(8)	4	0	6	4	40,-
6,9	Uchtman	11	(5)	3	1	7	3½	31,8
7,0	Melles	5	(3)	1	1	3	1½	30,-
7,5	Boer	6	(1)	1	2	3	2	33,3
7,7	Fokkens	7	(6)	2	2	3	3	42,8
8,0	Wijma	4	(2)	1	1	2	1½	37,5
8,8	de Jong	5	(4)	2	1	2	2½	50,-
9,2	Rijpstra	4	(1)	0	2	2	1	25,-
9,5	Bult	6	(4)	2	3	1	3½	58,3
8,5	And.spelers	17	(7)	4	5	8	6½	38,2
		<u>180</u> =====	<u>(90)</u> =====	<u>59</u> =====	<u>44</u> =====	<u>77</u> =====	<u>81</u> =====	<u>45,-</u> =====

Het valt op dat slechts één speler het maximum aantal van 18 partijen benadert en de rest hoogstens 11 maal heeft meegespeeld. Inderdaad is Staunton's secretaris de enige die alle 3 seizoenen deel uitmaakte van het tweede tiental. Hieruit blijkt wel duidelijk dat een lager tiental wat samenstelling betreft jaarlijks sterk aan wijzigingen onderhevig is. De homogeniteit van het team komt dit natuurlijk niet ten goede.

Stauntisticus

WEDSTRIJD-VERSLAGEN

1'Histoire se repète, ook bij de correspondenten van Staunton III en IV. De Heren Asselman en Schuil hadden een goede start, maar zijn nu nergens meer.

STAUNTON. I - DE PION 4 - 5.

1. Dr. Ir. J. C. Scheffer - A. v. Oostrom afgebr.; 2. H. Visser - B. v. d. Horst $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 3. Mr. J. G. Heeres - J. Bruinsma $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 4. Dr. C. Scholtens - E. Struylaart 0 - 1; 5. J. R. B. Polce - H. Baauw $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 6. A. Kloek - Th. v. Kleef $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 7. M. H. Klouwen - G. J. Coomans 1 - 0; 8. Dr. J. de Graaf - C. Truijens 1 - 0; 9. Mr. J. Mensch - J. Struylaart 0 - 1; 10. Dr. H. K. G. Bartstra - G. Baauw 0 - 1.

Staunton kwam in deze wedstrijd met twee invallers uit. Wij misten Bunt - er was een gebroken been voor nodig, om hem voor het eerst van zijn leven een competitiewedstrijd te doen verzuimen - en Sprenger, die het permanente dilemma tussen hockeystick en schaakbord weer eens ten nadele van Staunton had opgelost, wat vermoedelijk juist voldoende was, om ons in degradatiegevaar te brengen.

Hoewel wij aan verscheidene borden duidelijk in het voordeel kwamen, bleken de Amsterdammers voldoende taai, om zich tot het eindsignaal te handhaven.

Scheffer kwam na langdurige aanvalspogingen een pion voor, maar de winst was in het overblijvende paardeindspel niet zonder meer aantoonbaar. Of de arbiter het wel kan vinden moet nog blijken. Visser verkreeg door uitstekend spel een toreneindspel, dat vermoedelijk gewonnen was, verzuimde even zijn kans en daarmee was het remise. Heeres stond aanvankelijk slechter. Hij wist zich tot een gunstig dame-eindspel op te werken, maar kon ook al niet winnen. Scholtens offerde in een optimistische bui al zeer vroeg een stuk en kreeg daarvoor een gevaarlijke aanval. Door een fraai tegenoffer wist zijn tegenstander de rollen om te draaien. Polce wikkelde een overwegende stand correct af tot een toreneindspel, dat zeer gunstig leek. Vermoedelijk liet hij daarbij een steek vallen, want het werd eveneens remise. Kloek had na een totale stukkenruil ook al niet meer dan een remise toreneindspel.

Klouwen stond aanvankelijk beter, maar maakte toen zijn loper slecht, wat hem een totaal verloren stelling opleverde. Hij wist echter nog zoveel complicaties te scheppen, dat zijn tegenstander de tijd overschreed. De Graaf zette een iets betere stand om in een iets beter loper-eindspel. Toen zijn tegenstander de fout beging om de lopers te ruilen, won hij op meesterlijke wijze het pionneindspel.

Onze beide invallers faalden helaas volkomen. Mensch vloog in de opening in een combinatie, die echter veel beter voor hem afliep dan iedereen verwachtte. Met twee sterke lopers tegen toren en pion kreeg hij zelfs voortreffelijk spel en er waren diverse zwakke zetten voor nodig, om de partij tenslotte toch nog te verliezen. Bartstra werd reeds in de opening met een achtergebleven pion opgescheept. Toen hij de partij tot in het eindspel passief voortzette, in plaats van zich ten koste van alles tegenspel te verschaffen, werd hij langzaam gewurgd.

Zo werd het dan voorlopig 4 - 5 en daar Scheffer's winstkansen niet erg hoog zijn aan te slaan, zullen wij deze wedstrijd vermoedelijk net verliezen. Er zal nu op 22 Febr. in Bussum, of op 15 Maart in Hilversum gewonnen moeten worden, willen wij ons lot in eigen hand houden.

S.

B. S. G. - STAUNTON I 5 - 5

1. G. R. D. v. Doesburgh - Dr. Ir. J. C. Scheffer $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 2. W. Wiegers - H. Visser $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 3. A. M. v. Epen - Mr. J. G. Heeres 1 - 0; 4. J. Ph. Grondman - Dr. C. Scholtens 0 - 1; 5. Dr. Ir. H. J. L. Donker - J. R. B. Polce 1 - 0; 6. J. J. v. Weering - A. Kloek 1 - 0; 7. L. M. Sohrijver - M. H. Klouwen 0 - 1; 8. J. E. Toseani - Dr. J. de Graaf 0 - 1; 9. Dr. J. C. v. Epen - Mr. J. Mensch 1 - 0; 10. B. Smit - Mr. W. A. Offerhaus 0 - 1.

In een spannende strijd is het ons gelukt om in Bussum een 5 - 2 achterstand weer in te lopen, daarmee het bewijs leverend, dat ook onze ploeg als het moet nog wel taai vechtlust ontwikkelen kan. We gingen op reis met twee invallers, daar Bunt nog steeds aan zijn bed gekluisterd was en Sprenger weer eens op het laatste moment iets belangrijkers te doen had.

Bij het prille begin van de wedstrijd stonden we over de hele linie iets beter, maar reeds na een uurtje begon het wat af te zakken. Poortpartij kostte. Scheffer had inmiddels een wilde opening van v. Does-Mensch gaf in een schitterende stand een paard weg en Klock kwam zienderogen slechter te staan en moest tenslotte wegens gebrek aan materiaal de strijd staken. Klouwman zorgde voor een lichtpunt door zijn betere positie correct tot een gewonnen eindspel af te wikkelen, maar Visser - voor de 5e maal met zwart spelend! - kon ondanks enig overwicht niet winnen. Toen Heeres vanuit een gunstige positie hoe langer hoe meer in de knel raakte en ook verloor, was het 5 - 2. In de drie resterende partijen stond Offerhaus twee pionnen voor, echter met ongelijke lopers, stond de Graaf beter, maar zonder veel winstkansen en had Scholtens in een zwaar positioneel gevecht de betere stelling, maar moest - evenals zijn tegenstander - nog 30 zetten in 20 minuten doen. Offerhaus voerde zijn eindspel keurig tot winst en na een klein termazzo, waarin de in tijdnood verkerende spelers naar een andere zaal moesten verhuizen, werd de zaak daar onder hoogspanning en met de hele schaakclub "Bussum" er omheen voortgezet. Scholtens benutte toen het psychologische moment voor een scherpe konings-aanval, die voor de zenuwen van zijn tegenstander te machtig was. In paniekstemming offerde deze een stuk en overschreed in een totaal verloren stelling de tijd: 5 - 4!

Ook voor de tegenstander van de Graaf werd de spanning te veel. Onze voorzitter gaf hem met fijn psychologisch inzicht de gelegenheid, om enige fouten te maken, welke hij prompt benutte. Hij haalde de 50e zet nog juist, maar het eindspel was toen al zo compleet verloren, dat arbitrage niet meer nodig was.

Zo werd het dan nog 5 - 5, een uitslag, waarmee beide clubs zich in de middenmoot van de ranglijst geplaatst hebben.

S.

UNITAS I - STAUNTON II 4½ - 5½

Gezien het beloop op verschillende borden had een iets grotere overwinning van ons tiental de verhouding beter weergegeven. Ongeveer gelijk kwamen de eerste overwinning en de eerste verliespartij uit de strijd, resp. van Koopman en Wijma, de laatste een zwak gespeelde Engelse opening, waarin een offer van een kasteel tegen twee stukken tot een snelle ondergang leidde na nog enige zwakke zetten. Offerhaus slaagde in een zwak verdedigde Tsigorin-Meraner van zijn: - tegenpartij erin een sterk paard op e5 te plaatsen, terwijl diens loper slecht bleef. Koningin en paard bedreigden de vijandelijke koningstelling. Minder gelukkige pogingen van zijn tegenpartij tot verdrijving dezer stukken leidden tot winst; eerst van de kwaliteit en daarna tot een materiaalverhouding van koningin tegen kasteel.

Alzo: 2 - 1.

Dr. Bartstra vergrootte de voorsprong. In de Pirc-verdediging ont-plooidde hij een goede samenwerking tussen twee paarden, waarvan één door een inval op d3 een pion veroverde. Nadat de dames waren geruild, had zijn tegenstander - Dijkstra - een vrijpion op d6, die echter geen promotiekansen had en welke deze besloot te ruilen tegen Bartstra's a-pion. Deze ruil bleek uiterst zwak; Bartstra's koning, gesterkt door de consumptie der vrijpion, liep door en sloot de overmoedige raadsheer op.

Vredelievender verliep de partij van Flentge. Een eindspel van 4 raadsheren bracht tenslotte Fl. de beste raadsheer, maar moeilijkheden inzake de vraag of zijn koning zou kunnen binnendringen. Gezien de twee punten voorsprong scheen toen een remiseaanbod niet onverantwoord. Aldus: $3\frac{1}{2}$ - $1\frac{1}{2}$. Toen gingen er nederlagen vallen. Stukverlies door Hayer in de opening bleek niet te compenseren. Ook Mensch verloor. Ds. Ruben zag kans zijn kastelen op Mensch' tweede lijn te brengen en met dubbel mat te dreigen. Inmiddels had Uchtman in 'n onregelmatige opening (f4 - Pc6) met zwart na de lange rochade van de tegenpartij hier een aanval ingezet. De verdediging van een door Uchtman geofferde pion gaf Uchtman de open lijnen aldaar, waarop hij de dame der tegenpartij in een aftrekschaak dwong, dat hem door een desperado-combinatie een stuk opleverde. De afwikkeling daarna leverde Uchtman nog een dodelijke bedreiging op er nog een kwaliteit bij te winnen en hernieuwde onze voorsprong. Nog echter was stof voor emotie niet verdwenen. Boelens had bij een Albins tegengambiet van Brongers een stuk verloren. Van de nood een deugd makend, offerde hij een tweede stuk en won met zijn aanval de vijandelijke dame. Toen bleef hij 5 zetten lang met zijn dame op h5 staan, hetgeen de stukken-meerderheid van zwart gelegenheid gaf deze rustig en precies op tijd in te sluiten. Toen baatte de heldhaftige weerstand van zijn vrijpionnen niet meer. Toen de kruitdamp bijna opgetrokken was, restte nog één partij. Kuiper had in het Koningsindisch met zwart zijn tegenpartij afgestraft met winst van een kwaliteit en kwam later een stuk voor. Zo gelukte het ons weer eens, na vele voorafgaande vergeefse pogingen, Unites een nederlaag toe te brengen.

W.O.

ZUTPHEN I - STAUNTON II

Na een normale reis en een wandeling door Z., zetten we ons aan het bord. Ook dit jaar bleek Z. een zware tegenpartij voor ons "invallend" team. Ook de 4 hoogste borden behaalden niet meer dan 2 pnt. en de lagere borden deden het volgens traditie van dit jaar minder. Het werd 4-2, 5-3 voor Z. en in het allergunstigste geval mogen we op twee remises hopen voor de nog niet in dit verslag opgenomen borden. (Deze beide partijen zijn voor ons verloren verklaard; zodat het onze zwaarste nederlaag van het seizoen werd: 7 - 3; Red.). Gemiddeld mogen we dus rekenen op $6\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$ in ons nadeel, het slechtste resultaat van dit seizoen. Over de afzonderlijke partijen het volgende:

1. Bartstra - v.d. Kolk. Ondanks dat Bartstra in een onr. opening v.d. Kolk de rochade ontnam, kreeg deze door een vooruitgeschoven pion op e4 druk op diens stelling in een middenspel zonder dame's. Het openbreken van het centrum deed Bartstra blijven zitten met een geïsoleerde e-pion, eerst op e3, daarna op e4, die een belemmering was voor de eigen loper. Toen v.d. K's kastelen tenslotte actief werden vielen Bartstra's pionnen deze als rijpe vruchten in de schoot en na bereiken van de 2e lijn door de torens was de stelling niet meer houdbaar.
2. v. Otterlo - Offerhaus. In de Hollandse variant van het Tschechisch plaatste Offerhaus een loper op e4 en hield daardoor de witte rochadestelling onder druk en bereidde daarmee een actie van de pionnen-meerderheid op de damevleugel, verkregen door verdubbeling der witte o-pion, voor. Op een incorrect pionoffer ging wit niet in wegens vermeende indirecte dekking, waarna zwart zijn fout herstelde. Wit bevrijdde zich enigzins in de overgang tot een eindspel waarin de zwarte meerderheid op de damevleugel nog steeds een rol speelde. Door intimidatie met pionverlies, na weigering van remise, slaagde zwart erin een gedekte vrijpion aldaar te krijgen. Een manoeuvre bleek niet beslissend en leidde slechts tot ruil van een kasteel. Toen de blijkbaar vermoede witspeler echter ook op de konings-vleugel zijn tegenpartij een vrijpion gunde, kwam de beslissing in het zicht; op de 62e zet gaf wit op. (Vervolg in volgende Nr. Red.)